

ODPIS

Sygn. akt VIII U 3411/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2017 r. w Poznaniu

odwołania **K. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 15 września 2015r. nr (...)

znak: (...)

w sprawie **K. M.**

przy udziale (...) sp. z o.o. w Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podstawę wymiaru składek

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne K. M. z tytułu zatrudnienia jako pracownik (...) sp. z o.o. za okres od 03/2015 do 08/2015 powinna być ustalana od kwoty wynagrodzenia 3 500 zł brutto,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

/-/ SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2015 r., nr (...), znak (...) - (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, 2 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.; dalej: ustawa o sus) oraz art. 81 ust. 1, 5, 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.; dalej: ustawa o świadczeniach...), § 11 pkt 1 i § 12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy i art. 58 § 3 kc, stwierdził, że podstawa

wymiaru składek na ubezpieczenia K. M. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe
03.2015	1.750 zł	1.750 zł	1.750 zł
04.2015	1.750 zł	1.750 zł	1.750 zł
05.2015	1.750 zł	1.750 zł	1.750 zł
06.2015	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
07.2015	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
08.2015	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż K. M. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 1 marca 2015 r. Ponadto płatnik składek złożył dokumenty ZUS RCA:

- za okres od marca 2015 r. do maja 2015 r. z podstawą wymiaru składek 3.500 zł miesięcznie,
- za okres od czerwca 2015 r. do sierpnia 2015 r. z podstawą wymiaru składek 0,00 zł miesięcznie.

W obu okresach wykazano pełen wymiar czasu pracy. Płatnik składek złożył także dokumenty (...), w których wykazano:

- od dnia 1 czerwca 2015 r. do dnia 3 lipca 2015 r. jako kod świadczenia / przerwy wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z innych przyczyn niż wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, finansowane ze środków pracodawcy,
- od dnia 4 lipca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. jako kod świadczenia / przerwy zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego.

W dalszej części, organ rentowy wskazał, iż K. M. została zgłoszona przez płatnik składek (...) Sp. z o.o. do ubezpieczeń społecznych od dnia 1 marca 2015 r. Dokument zgłoszeniowy ZUS ZUA wpłynął w dniu 26 marca 2015 r., a więc z uchybieniem ustawowego terminu. Natomiast z informacji uzyskanej z Urzędu Skarbowego w Ś. wynika, że płatnik składek wykazał stratę w ostatnich latach. Jednocześnie organ rentowy nie kwestionował faktu wykonywania pracy przez ubezpieczoną na rzecz pracodawcy (...) Sp. z o.o. Jednak mając na uwadze dokumenty zgromadzone w trakcie postępowania wyjaśniającego, zakwestionowano podstawę wymiaru składek wykazaną za ubezpieczoną od marca 2015 r. Zdaniem organu rentowego okoliczności sprawy wskazują, że wynagrodzenie zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego. Wobec powyższego wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek została obniżona do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 21 października 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, K. M. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynosi 3.500 zł, ewentualnie uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, iż przyznane jej wynagrodzenie stanowiło godziwą i słuszną zapłatę za powierzone jej obowiązki i świadczoną pracę. Była zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony w dniu 25 lutego 2015 r., od dnia 1 marca 2015 r. za wynagrodzeniem 3.500 zł brutto miesięcznie. W ocenie odwołującej wyróżniała się ona od innych pracowników kierunkowym wykształceniem (w zakresie hotelarstwa), a także zaawansowaną znajomością języka obcego. Okoliczność, że odwołująca po wystawieniu faktur nie podpisywała ich, albowiem prezes spółki chciał mieć wgląd w sytuację finansową hotelu, nie może świadczyć o braku adekwatności wynagrodzenia do zakresu powierzonych obowiązków i odpowiedzialności z nich wynikających. Zdaniem odwołującej nieuprawnione jest zarzucanie przez organ rentowy nieracjonalnego działania przez płatnika, w sytuacji, gdy zawarcie umowy z pracownikiem na czas nieokreślony nie zostało poprzedzone okresem próbnym. Przepisy prawa nie nakazują bowiem pracodawcom uprzedniego zawarcia umowy na okres próbny. Pracodawca ma w tym zakresie swobodę decydowania. Bezzasadne jest także twierdzenie o braku szczególnej potrzeby zatrudnienia pracownika, skoro po przejściu odwołującej na zwolnienie lekarskie jej obowiązki przejęła J. J., a pomaga jej S. K.. Pracodawca decyduje o tym, w jaki sposób rozdzielone zostaną obowiązki danego pracownika w przypadku jego nieobecności w pracy. /vide odwołanie – k. 2-7 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. /vide odpowiedź na odwołanie – k. 9-10 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. M. urodziła się dnia (...)

W okresie od dnia 1 kwietnia 2009 r. do dnia 31 marca 2011 r. odwołująca uczestniczyła w zajęciach pozalekcyjnych realizowanych w ramach projektu „Człowiek przedsiębiorczy filarem gospodarki rynkowej”.

Natomiast w kwietniu 2012 r. odwołująca ukończyła Technikum (...) Zespołu Szkół Handlowych w P., a w dniu 31 sierpnia 2012 r. uzyskała dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technika hotelarstwa.

W 2012 r. odwołująca rozpoczęła studia w Wyższej Szkole (...) na Wydziale Prawa.

dowód: dyplom i suplement do dyplomu (k. 75-77), świadectwo ukończenia technikum (k. 78), certyfikat z 2011 r. (k. 79), zaświadczenie dot. egzaminu gimnazjalnego (k. 80), świadectwo dojrzałości (k. 81), kwestionariusz osobowy (k. 82), CV (k. 86)

W okresie od dnia 2 maja 2013 r. do dnia 18 listopada 2015 r. odwołująca była zatrudniona w sklepie (...)`s, początkowo jako sprzedawca, a od dnia 13 października 2014 r. jako koordynator zmiany w wymiarze 1/4 etatu.

dowód: kwestionariusz osobowy (k. 82), CV (k. 86), akta osobowe z C.`s (k. 218)

(...) Sp. z o.o. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego – rejestru przedsiębiorców pod numerem 0000318414z dniem 27 listopada 2008 r. Siedziba spółki znajduje się w Ś. przy ul. (...) Października. Prezesem zarządu jest K. J., a prokurentem – T. J. (1).

dowód: odpis KRS (k. 121)

Spółka zajmuje się prowadzeniem hotelu (...) w Ś. oraz remontem i wynajmem nieruchomości na własny rachunek. Do spółki należy m. in. nieruchomość przy ul (...) w P.. Zarządzaniem tą nieruchomością oraz porządkowaniem

archiwum i praca w recepcji zajmowała się córka T. M. J., która była zatrudniona w spółce od dnia 1 kwietnia 2014 r. na stanowisku specjalisty ds. administracyjno-biurowych oraz gospodarczych. Do jej obowiązków należało m.in. sumienne wykonywanie powierzonych zadań, umiejętność współpracy z innymi pracownikami oraz sprawne wykonywanie polecanych zadań; nadzór i koordynacja pracy biura, archiwizacja dokumentów, pisanie pism biurowych, analiza kierowanych do firm zapytań ofertowych dotyczących wynajmu, poszukiwanie ofert wynajmu lokali, zebranie ofert, pism, które przedkłada prezesowi zarządu do dalszej realizacji; współpraca z firmami zewnętrznymi w zakresie utrzymania gospodarczego biura, jak i całości nieruchomości; kontrola nad zamówieniami na artykuły niezbędne do funkcjonowania biura; organizowanie prawidłowego zabezpieczenia użytkowanych przez inne jednostki nieruchomości; utrzymanie otoczenia obiektów nieruchomości oraz ich pomieszczeń w należytej czystości i porządku. Za wykonywanie w/w obowiązków M. J. otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 3.700 zł brutto.

W grudniu 2014 r. M. J. poinformowała pracodawcę o ciąży. Na 3 miesiące przed planowanym porodem w lipcu 2015 r. M. J. miała prowadzić oszczędny tryb życia.

Sytuacja ta spowodowała, iż T. J. (2) zdecydował się na zatrudnienie pracownika. Zawarcie umowy o pracę zaproponował w styczniu 2015 r. odwołującej, którą znał dzięki jej matce M. M. współpracującej z (...) Sp. z o.o.

dowód: akta osobowe M. J. (k. 160); zeznania świadka T. J. (1) (k. 123v-124)

Na podstawie umowy o pracę z dnia 25 lutego 2015 r. odwołująca została zatrudniona w (...) Sp. z o.o. na stanowisku specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych, w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, począwszy od dnia 1 marca 2015 r. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: nieruchomość i biuro przy ulicy (...) w P.. Natomiast wynagrodzenie ustalono w wysokości 3.500 zł brutto.

W umowie o pracę zawarto także wykaz obowiązków odwołującej, do których należało:

- sumienne wykonywanie powierzonych zadań,
- nadzór i koordynacja pracy biura, archiwizacja dokumentów, pisanie pism biurowych, analiza kierowanych do firm zapytań ofertowych dotyczących wynajmu, poszukiwanie ofert wynajmu lokali, zebranie ofert, pism, które przedkłada prezesowi zarządu do dalszej realizacji,
- współpraca z firmami zewnętrznymi w zakresie utrzymania gospodarczego biura oraz całości nieruchomości,
- kontrola nad zamówieniami na artykuły niezbędne do funkcjonowania biura,
- organizowanie prawidłowego zabezpieczenia użytkowanych przez inne jednostki nieruchomości,
- utrzymanie otoczenia obiektów nieruchomości oraz ich pomieszczeń w należytej czystości i porządku,
- zabezpieczenie przed kradzieżą, zniszczeniem lub pożarem,
- kontrolowanie drobnych prac remontowych, napraw i konserwacji budynków,
- przestrzeganie terminów przeglądów technicznych,
- sprawdzanie zgodności wystawianych rachunków za energię elektryczną, gaz, wodę, wywóz śmieci, itp.
- prowadzenie wszelkich prac związanych z pielęgnacją zieleni na terenie,
- odpowiedzialność za czystość w pomieszczeniach i w częściach wspólnych, dbanie o powierzony sprzęt i mienie,
- troszczenie się o dekoracje kwiatowe i zieleń zarówno w samym pomieszczeniu, jak i wokół niego.

Zgodnie umową o pracę, bezpośrednim przełożonym odwołującej był prezes zarządu.

dowód: umowa o pracę (k. 66)

Dnia 1 marca 2015 r. odwołująca otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych. Dnia 2 marca 2015 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dnia 1 marca 2015 r. udzielono K. M. upoważnienia do przetwarzania danych osobowych pracowników, kandydatów do pracy, klientów i uczniów w zakresie danych osobowych w ramach działalności firmy – zbieranie danych, utrwalanie, przechowywanie.

dowód: zaświadczenie lekarskie (k. 88), instrukcja BHP i karta szkolenia BHP (k. 89-90), upoważnienie z dnia 01.03.2015 r. (k. 67)

W związku z zatrudnieniem odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na druku ZUS ZUA, który wpłynął do organu rentowego dnia 26 marca 2015 r.

dowód: kserokopia druku ZUS ZUA (k. 136)

Odwołująca miała zajmować się zapewnieniem porządku, wystawianiem faktur, a także porządkowaniem archiwum. Odwołująca przyjmowała także uwagi od najemców, którzy zgłaszali różne problemy np. związane z brakiem miejsca parkingowego czy pojawieniem się usterek. Przekazywała również klientom faktury wystawione przez spółkę. Czasami odwołująca wspomagała pracowników hotelu w Ś. pracując na stanowisku w recepcji, gdyż dzięki znajomości języka angielskiego i niemieckiego miała łatwiejszy kontakt z gośćmi hotelowymi z zagranicy. Do wykonywania obowiązków odwołująca była przyuczana przez J. J..

Odwołująca pracowała od godziny 7 do 16, podpisując codziennie listę obecności.

dowód: zeznania świadka T. J. (1) (k. 123v-124); zeznania odwołującej (k. 153v-154)

W spółce oprócz odwołującej jest zatrudnionych także 15 innych pracowników na podstawie umów o pracę, a także 7 osób zatrudnionych na umowy zlecenie.

Jednym z pracowników spółki jest F. C. zatrudniony od dnia 1 maja 2010 r. na stanowisku kierownika hotelu w pełnym wymiarze czasu pracy. Początkowo F. C. otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 1.317 zł brutto plus dodatek funkcyjny w kwocie 100 zł brutto. Obecnie wynagrodzenie F. C. wynosi do 3.500 zł netto wraz z premiami. F. C. ma do dyspozycji samochód służbowy.

Z kolei J. J. jest zatrudniona w spółce od dnia 1 listopada 2014 r. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku specjalisty ds. promocji i marketingu w wymiarze 1/2 etatu, za wynagrodzeniem 1.000 zł brutto.

S. K. jest zatrudniona na podstawie umowy zlecenie i zajmuje się sprzątnięciem w hotelu oraz w nieruchomości w P..

dowód: akta osobowe F. C. i J. J. (k. 160); zeznania świadków: T. J. (1) (k. 123v-124), F. C. (k. 124v-125), S. K. (k. 125v)

Dnia 14 kwietnia 2015 r. odwołująca udała się do lekarza, który po badaniu potwierdził ciążę w 9 tygodniu. Według wywiadu ostatnia miesiączka miała miejsce 8 lutego 2015 r. Przewidywany termin porodu ustalono na dzień 15 listopada 2015 r. W trakcie kolejnej wizyty dnia 2 czerwca 2015 r. stwierdzono m. in. bóle podbrzusza, w związku z czym lekarz wystawił zwolnienie lekarskie począwszy od dnia 1 czerwca 2016 r. Dolegliwości utrzymywały się aż do wizyty lekarskiej dnia 22 września 2015 r. Dnia 18 listopada 2015 r. odwołująca urodziła córkę.

dowód: odpis dokumentacji lekarskiej (k. 171-174), zaświadczenie lekarskie (k. 94)

Od dnia 1 czerwca 2015 r. odwołująca stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą. Odwołująca ubiegała się o wypłatę zasiłku chorobowego.

dowód: kserokopia druku ZUS ZLA (k. 91), dokumentacja w aktach organu rentowego

W związku z prowadzoną działalnością spółka wykazała:

- na koniec lutego 2015 r. zysk w wysokości 18.008,33 zł,
- na koniec marca 2015 r. zysk w wysokości 36.167,46 zł,
- na koniec kwietnia 2015 r. zysk w wysokości 54.839,81 zł.

dowód: rachunki zysków i strat (k. 20-22)

Od dnia 1 grudnia 2008 r. spółka zgłosiła obowiązek podatkowy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i z tego tytułu jest opodatkowana podatkiem dochodowym od osób prawnych CIT oraz podatkiem od towarów i usług VAT.

Deklaracje CIT złożono za lata 2008-2014, a deklaracje VAT za okres do grudnia 2008 r. do czerwca 2015 r.

W deklaracjach podatkowych za lata 2012-2014 wykazano straty, które kształtują się następująco:

- w 2012 r. – 108.490,13 zł,
- w 2013 r. – 225.461,27 zł,
- w 2014 r. – 30.705,83 zł.

Natomiast w deklaracji CIT za 2015 r. wykazano dochód w wysokości 28.948,00 zł.

dowód: pismo US w Ś. z 17.08.2015 r. w aktach organu rentowego; deklaracja CIT za 2015 r. (k. 160)

Z tytułu zawartej umowy o pracę odwołująca uzyskała w 2015 r. przychód w wysokości 14.338,70 zł.

dowód: PIT-11 (k. 206)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego.

Przedmiotowe dokumenty zostały bowiem sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującej** K. M.. Powyższe zeznania są logiczne, spójne i wewnętrznie się uzupełniają. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania w/w zeznań, zwłaszcza, że znajdują one swoje potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach. Odwołująca wskazała, iż jej wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe było adekwatne do zakresu wykonywanych przez nią obowiązków, co miało wpływ na wysokość przyznanego wynagrodzenia. Odwołująca wyjaśniła, iż zajmowała się nie tylko porządkowaniem niewielkiego archiwum, ale także pomagała w prowadzeniu recepcji hotelu w Ś., co nie stanowiło dla niej trudności wobec posiadanego wykształcenia technika hotelarstwa oraz znajomości języka angielskiego i niemieckiego.

Jako wiarygodne Sąd uznał także **zeznania świadków**: T. J. (1), F. C. i S. K.. Świadkowie potwierdzili zakres obowiązków wykonywanych przez odwołującą oraz wysokość uzyskiwanego przez nią wynagrodzenia. Nadto T. J. (1) wskazał, iż przyznanie K. M. wynagrodzenia w kwocie 3.500 zł wynikało z tego, iż takie samo wynagrodzenie otrzymywała M. J., która również była zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. M. zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Wobec niekwestionowania przez organ rentowy samego faktu zatrudnienia K. M. jako pracownika płatnika składek (...) Sp. z o.o. i podlegania z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, kwestią sporną było tylko to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne powinna być ustalana od kwoty stanowiącej minimalne wynagrodzenie za pracę. Jednocześnie Sąd zauważa, że pomimo przywołania w podstawie prawnej skarżonej decyzji ustawy o świadczeniach..., organ rentowy nie wypowiedział się, nie rozstrzygnął o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy o sus, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za pracowników obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 (art. 18 ust. 1 ustawy o sus).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że ustalenie za pracę dla K. M. wynagrodzenia w kwocie 3.500 zł brutto od dnia 1 marca 2015 r., miało na celu nie tylko opłatę za pracę wykonywaną, lecz przede wszystkim uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, ale bezspornie, wolność kontraktowania realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Autonomia woli stron w kształtowaniu postanowień umowy o pracę, w tym w zakresie wynagrodzenia za pracę, podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez prawo, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Powyższe wynika przede wszystkim z art. 353¹ kc, który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 kc pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym bezprawnych czynności prawnych prawa pracy, występują liczne odwołania do sankcji art. 58 kc (vide wyrok z dnia 22.01.2004 r., I PK 203/03, wyrok z dnia 28.03.2002 r., I PKN 32/01; wyrok z dnia 23.09.1998 r., II UKN 229/98, czy wyrok z dnia 14.03.2001 r., II UKN 258/00). Dopuszczalność oceniania ważności umów o pracę według reguł prawa cywilnego, na podstawie art. 58 kc w zw. z art. 300 kp nie jest zatem w judykaturze kwestionowana.

Dla ustalenia wysokości składek decydującą doniosłość ma wypłacanie wynagrodzenia w określonej wysokości. Należy jednak pamiętać, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednio, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych; kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń.

W związku z tym, w pewnych okolicznościach, nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ kc, w prawie ubezpieczeń społecznych można przypisać zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych.

Art. 18 ust. 1 ustawy o sus w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) - musi być zatem uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (vide: uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26.11.1997 r., U 6/96, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.12.1999 r., I PKN 465/99). Takie rozumienie godziwości wynagrodzenia odpowiada kryteriom ustalania wysokości wynagrodzenia z art. 78 § 1 kp, który nakazuje ustalenie wynagrodzenia za pracę tak, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Art. 86 ust. 2 ustawy o sus daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.08.2005 r., II UK 16/050). Zakład Ubezpieczeń Społecznych może więc kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.05.2009 r., III UK 7/09). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika składek raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o sus. W raporcie płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o sus Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Jest również uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia (vide: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27.04.2005 r., II UZP 2/05).

W realiach sprawy jako bezpodstawne należy ocenić stanowisko pozwanego organu rentowego, iż określona przez strony wysokość wynagrodzenia za pracę K. M. w umowie o pracę z dnia 25 lutego 2015 r. w kwocie 3.500 zł brutto miesięcznie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Organ rentowy nie przedstawił przekonujących dowodów na poparcie swojego stanowiska. Nie kwestionował przy tym okoliczności, że odwołująca świadczyła pracę w pełnym wymiarze na rzecz płatnika składek na co wskazał w rozstrzygnięciu oraz w treści uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

W ocenie Sądu wynagrodzenie K. M. określone umowie o pracę na kwotę 3.500 zł brutto należy uznać za odpowiednie do rodzaju wykonywanej przez nią pracy, jej doświadczenia oraz kwalifikacji. Samo podejrzenie organu rentowego, iż wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę zostało określone w celu uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, nie może przesądzać o słuszności twierdzeń organu rentowego. Zakład nie wykazał konkretnych przyczyn, dla których umowa o pracę w części dotyczącej wynagrodzenia miałyby być nieważna. Organ rentowy powołał przy tym fakt, iż spółka w latach 2013-2014 wykazała stratę, a także to, iż dokument zgłoszeniowy (...) został złożony dnia 26 marca 2015 r. Organ rentowy ograniczył się w tym względzie w zasadzie do przytoczenia treści wszystkich okoliczności wpływających na ważność czynności prawnej wymienionych w art. 58 kc, nie konkretyzując ich w realiach niniejszej sprawy.

Zauważyć należy, że płatnik składek znał odwołującą i wiedział o jej kwalifikacjach, gdyż współpracował z jej matką, M. M.. Zatem płatnik składek znał odwołującą oraz jej możliwości jako potencjalnego pracownika, co było jedną z przyczyn dla których zdecydowano się powierzyć jej stanowisko specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych. Odwołująca uzyskała bowiem tytuł technika hotelarstwa oraz w 2012 r. rozpoczęła studia w Wyższej Szkole (...) na Wydziale (...). Zna także języki obce: angielski i niemiecki.

Powyższe wskazuje zatem, iż określona w umowie wysokość wynagrodzenia była adekwatna do kwalifikacji odwołującej oraz obowiązków powierzonych jej w ramach zawartej umowy.

Odwołującej powierzono stanowisko specjalisty ds. administracyjno-biurowych i gospodarczych w ramach którego zajmowała się porządkowaniem archiwum spółki, przyjmowaniem uwag od najemców np. związanych z brakiem miejsca parkingowego czy pojawieniem się usterek. Przekazywała również klientom faktury wystawione przez spółkę. Ponadto wspomagała pracowników hotelu przyjmując gości w recepcji.

Dane statystyczne z rynku pracy i doświadczenie zawodowe Sądu wskazują, że wynagrodzenie minimalne za pracę uzyskują przeważnie osoby z niskimi kwalifikacjami lub zgoła bez kwalifikacji, osoby wykonujące proste prace fizyczne, prace sezonowe, osoby dopiero zaczynające pracę zawodową. Odwołująca nie należy do żadnej z tych kategorii. Wynagrodzenie zakwestionowane przez organ rentowy mieści się w okolicach statystycznej średniej wynagrodzenia w gospodarce narodowej, a jeśli nawet deklarowana podstawa wymiaru składek przekracza wysokość wynagrodzenia, którego można by się spodziewać w sytuacji odwołującej, to przekracza nieznacznie. W żadnym razie nie można tu mówić o wynagrodzeniu rażąco wygórowanym.

Uwzględniając powyższe, ale także niezaofiarowanie przez pozwanego dowodów pozwalających na poczynienie odmiennych ustaleń faktycznych i ocen, a także mając na uwadze wysokość ustalonego między stronami i wypłacanego wynagrodzenia za świadczoną pracę, kwalifikacje odwołującej, uznać należało, że obniżenie podstawy wymiaru składek i to do poziomu płacy minimalnej, było nieuzasadnione.

Wynagrodzenie przewidziane przez strony w umowie o pracę z dnia 25 lutego 2015 r. i stanowiące podstawę wymiaru składek odwołującej jako pracownika stanowiło zatem wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe oraz było ekwiwalentne do świadczonej przez nią pracy.

Wobec ustalenia, że umowa o pracę z dnia 25 lutego 2015 r. w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę, jest zgodna z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne K. M. z tytułu zatrudnienia jako pracownika (...) Sp. z o.o. za okres od marca 2015 r. do sierpnia 2015 r. powinna być ustalona od kwoty wynagrodzenia 3.500 zł brutto – punkt 1. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99 kpc w zw. § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania, tj. po zmianach

wprowadzonych od dnia 1 sierpnia 2015 r.). Uwzględniając fakt, że odwołanie wniesiono przed dniem 20 lipca 2016 r., Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego wedle zasad praktykowanych przed tą datą.

Mając powyższe na względzie, Sąd tytułem zwrotu kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego) zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki